

Andrzej Szmyt

W KRĘGU PRAWA KONSTYTUCYJNEGO

Z okazji jubileuszu
70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowej
Profesora Andrzeja Szmyta

Opracował Przemysław Kierończyk

GSW

Gdańsk 2019

Recenzent
prof. dr hab. Mariusz Jabłoński

Redakcja
Projekt okładki
Tomasz Mikołajczewski

Wydanie pierwsze, objętość 43,1 ark. wyd., Gdańsk 2019

Druk i oprawa
Sowa-Druk na Życzenie, www.sowadruk.pl, tel. 22 431 81 40
Sowa Sp. z o.o., 05-500 Piaseczno, ul. Raszyńska 13

© Copyright by Gdańska Szkoła Wyższa, Gdańsk 2019

WYDAWNICTWO GSW

Do 2011 r. pod nazwą Wydawnictwo Gdańskiej Wyższej Szkoły Administracji
następnie pod nazwą Wydawnictwo Gdańskiej Szkoły Wyższej

80-875 Gdańsk, ul. Biskupia 24B
tel. 58 305 08 11, tel. 58 305 08 12

Zamówienia: wydawnictwo@gsw.gda.pl

<https://gsw.gda.pl/WYDAWNICTWO>

Nr katalogowy: 102 ▪ ISBN 978-83-66270-02-2

Spis treści

Wstęp	9
Samorządowa wersja instytucji ombudsmiana	11
Tryb ustawodawczy w RFN	19
Ustawa referendalna.....	41
Zgoda Senatu na referendum zarządzane przez Prezydenta	57
Konstytucyjne podstawy stanowienia ustaw w Wolnym Mieście Gdańsku XX w.	65
Partie polityczne a parlament.....	75
Ochrona nazwy klubu poselskiego i partii politycznej	107
Obywatelska inicjatywa ustawodawcza.....	119
Nowe elementy konstytucyjne i regulaminowe postępowania ustawodawczego	131
Kilka uwag o aksjologii Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. (w świetle wstępu do Konstytucji).....	159
Na marginesie wyborów do rad gmin w 1998 r.....	169
Na marginesie problematyki dyscypliny partyjnej (klubowej) w parlamencie	179
Na marginesie próby ratyfikacji Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy	183
Tryb ustawodawczy w Polsce (odniesienia polsko-włoskie)	195
Normatywny wyraz idei demokracji przedstawicielskiej i bezpośredniej w Konstytucji RP z 1997 r.	249
Władza ustawodawcza w Konstytucji RP z 1997 r. Stan prawny i praktyka ustrojowa w obszarze napięć.....	263
Relacje między organami władzy.....	271

O niedopuszczalności łączenia funkcji społecznego doradcy Prezydenta RP ze sprawowaniem mandatu poselskiego	277
Ankieta konstytucyjna.....	283
O współpracy rządu z parlamentem w sprawach związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej	303
Konstytucyjne podstawy prawa wyborczego w świetle „Ankiety Konstytucyjnej”	317
Parytet lub kwota płci w prawie wyborczym — czy tylko kwestia równości?	331
O stosowaniu niektórych instytucji procesu ustawodawczego	343
W kręgu instytucji regulaminowych Sejmu RP.....	353
Na marginesie braku konsultacji projektu nowelizacji ustawy budżetowej z Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych.....	359
Projekt nowej ustawy o Trybunale Konstytucyjnym	367
W sprawie uchwał wydawanych na podstawie Zasad Etyki Poselskiej	377
Instytucje demokracji bezpośredniej w Polsce (na tle tradycji narodowych i procesów integracyjnych)	387
O poselskim projekcie uchwały Sejmu z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie powołania komisji śledczej (tzw. kasus Macierewicza)	397
Samorządowy eksperyment — Rzecznik Obywateli przy Radzie Miasta Gdyni (1992-2005)	411
Węzłowe problemy procesu legislacyjnego w Sejmie i Senacie RP.....	419
Komisja śledcza. Komentarz [do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 września 2006 r., U. 4/06]	437
Wybór drogi wymiaru sprawiedliwości (w sprawie odpowiedzialności Prezesa Najwyższej Izby Kontroli).....	453
Spór o tryb wyboru i kadencję Prezesa Trybunału Konstytucyjnego.....	467
Współpraca międzynarodowa jednostek samorządu terytorialnego.....	489
Na marginesie sejmowej problematyki petycji.....	503
W sprawie poselskiego projektu ustawy z dnia 29 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.....	513
W sprawie sejmowego i senackiego wezwania Prezydenta RP do odebrania ślubowania od wybranych sędziów Trybunału Konstytucyjnego	525
Ocena zgodności z Konstytucją RP projektu nowelizacji ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych.....	535
Geneza sądownictwa konstytucyjnego w Polsce.....	545

Wprowadzenie. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. i jego zmiany	565
Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe jako sprawa dla sejmowej komisji śledczej w świetle dwóch poselskich projektów uchwał z 2016 r.	581
Problematyka wymiaru sprawiedliwości jako przedmiot petycji do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w VIII kadencji	597
Destrukcyjna Trybunału Konstytucyjnego w Polsce w świetle opinii Komisji Weneckiej	607
Trudne czasy „trzeciej władzy” w Polsce lat 2015–2018.....	625
Adresy publikacyjne	637

Wstęp

Początek 2020 roku przynosi dwa jubileusze Profesora Andrzeja Szmyta: w dniu 1 stycznia — czterdziestopięciolecie rozpoczęcia uniwersyteckiej pracy naukowo-dydaktycznej i w dniu 27 lutego — siedemdziesięciolecie urodzin. Jest tradycją akademicką, by z takich okazji uczcić osobę i dorobek naukowy Profesora w sposób zwyczajowo przyjęty — księgą jubileuszową. Gdańska Szkoła Wyższa, z którą Profesor związał znaczną część swojej pracy zawodowej, postanowiła uczcić oba jubileusze wydaniem publikacji Profesora. Stanowi to też nawiązanie do analogicznej księgi sprzed pięciu lat pt. „Stanowienie prawa w okresie PRL i transformacji ustroju” (Wyd. Gdańska Szkoła Wyższa, Gdańsk 2015, ss. 485). Ówczesna księga jubileuszowa zamknięta była przedmiotowo i chronologicznie w granicach określonych tytułem pracy. Część merytoryczną księgi poprzedzał syntetyczny szkic do portretu naukowego Profesora oraz pełen wykaz dorobku czterdziestolecia pracy naukowej Jubilata. Odesłanie do poprzedniej księgi pozwala na zawężenie niniejszych uwag, ukierunkowanych głównie na kolejne lata (2014-2019).

Z poprzedniej charakterystyki warto przypomnieć, że Profesor w latach 1996-2002 był dziekanem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, a od 2002 r. jest kierownikiem Katedry Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych na tymże wydziale. W latach 1992-2005 równolegle zatrudniony był — przez kilka kadencji, z wyboru przez Radę Miasta — jako samorządowy Rzecznik Obywateli przy Radzie Miasta w Gdyni. Ponadto od 1994 r. (do 2017 r.) zatrudniony był jako ekspert do spraw konstytucyjnych i parlamentarnych w Kancelarii Sejmu RP. Od 1993 r. (do 2016 r.) był członkiem Kolegium Redakcyjnego, w tym sekretarzem naukowym „Przeglądu Sejmowego”, a od 2002 r. (do 2019 r.) redaktorem naczelnym „Gdańskich Studiów Prawniczych”. W latach 2002-2006 był prezesem Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego, a od 2012 r. jest członkiem (do 2015 r. — Sekretarzem Naukowym) Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk. Do 2013 r. włącznie był Profesor autorem bardzo wielu (około 350) publikacji naukowych. W tymże okresie wypromował 7 doktorów nauk prawnych i sporządził 40 recenzji w naukowych (doktorskich, habilitacyjnych) procedurach awansowych.

Od czasu przywołanej księgi jubileuszowej, w latach 2014-2019 Profesor wypromował kolejnego doktora nauk prawnych i sporządził 21 dalszych recenzji naukowych (doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich). Jest autorem także kolejnych (około 250) publikacji naukowych. Wykaz publikacji zawiera osobna księga jubileuszowa Profesora, wydana przez Uniwersytet Gdański.

W 2014 r. Prezydent RP nadał Jubilatowi tytuł naukowy profesora nauk prawnych. W 2015 r. Prezydent Republiki Austrii nadał Profesorowi „Austriacki Krzyż Honorowy Nauki i Sztuki I klasy”. W 2018 r. od Kijowskiego Uniwersytetu Prawa przy Akademii Nauk Ukrainy otrzymał Profesor zaszczytny tytuł doktora honoris causa.

Niniejsza księga jubileuszowa obejmuje materie odzwierciedlające w istotnej mierze zróżnicowanie nurtów badawczych, realizowanych przez Profesora. W wyrazisty sposób ukazuje aktywność naukową Jubilata, w układzie chronologicznym z pohabilitacyjnego okresu lat 1993-2018. Analizy zawierają poglądy naukowe zachowujące znaczącą wartość dla dalszej refleksji naukowej, niezależnie od zachodzących przemian ustrojowych. Wieloletnie badania naukowe dały już Profesorowi pozycję renomowanego znawcy materii konstytucyjnoprawnej. Jubileuszowe okazje pozwalają jednak życzyć Profesorowi kolejnych osiągnięć, z przywołaniem tradycyjnego „Ad multos annos!”.

Przemysław Kierończyk
Dziekan Wydziału Nauk Społecznych
Gdańskiej Szkoły Wyższej